

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznaki plačuje se od četristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim je potekla koncem leta naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.	

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	15 gld. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Upravištvu „Slov. Naroda“.

K statistiki dolenje Štajerske.

C. kr. statistična osrednja komisija izdaje na podlagi ljudskega popisovanja z dne 31. decembra 1880 imenike krajev vseh v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel. V teh imenikih navedeno je število hiš, število prebivalcev, po poslu, po veroizpovedanju, po občevalnem jeziku, vsa duhovniška mesta, šole in učilišča, pošte, železnične postaje in brzojavni uradi. Kar se tiče slovenskih pokrajin, so ti imeniki za Štajersko, Koroško in Kranjsko izdani v nemško-slovenskem, za Primorsko v nemško-italijansko-slovensko-srbskohrvatskem, za Koroško, ki je glede ravnopravnosti tudi pri tej priliki le pastrika, jedino le v nemškem jeziku.

Pred seboj imamo imenik krajev na Štajerskem (na svitlo dan po c. kr. statističnej centralnej komisiji. Dunaj 1883.). Kakor rečeno, sestavljen je ta imenik na podlagi ljudskega popisovanja, katero je z vsemi svojimi nedostaki in deloma nepravilno dobljenimi podatki nam vsem še v preživem spominu. Mnogokrat se je že poudarjalo in pritoževalo, da so strastni nemškutarji in Nemci pri tem številjenji

eskamotirali veliko število slovenskih duš na nemško stran, sedaj imamo črno na belo dokaze in rezultate pred seboj za vsako mesto, za vsako še tako neznatno selo.

Vsa vojvodina Štajerska broji po zadnjem popisovanju 1.213.597 prebivalcev (599.748 moških, 613.849 žensk) ki stanujejo v 188.460 hišah. Meji temi je katoličanov 1.202.233, protestantov 9209, židov 1782, družega veroizpovedanja (katerega?) 373. Nemcev je 794.841, Slovencev 388.419, inih narodnostij pa 3133.

V Štajerskej so samo tri mesta z lastnimi pravili (lastnim statutom): Gradec (4149 hiš in 97.791 prebivalcev: 94.127 katoličanov, 2194 protestantov, 1211 židov, 259 inovernikov, meji temi 902 Slovencev, 1505 pa jih je druge narodnosti), in slovenskih tleh pa Celje in Maribor.

Celje broji v 260 hišah 5393 prebivalcev, 3302 Nemca, 1872 Slovence, 23 pa druge narodnosti. Če se nam glede Celjskega mesta čudno zdi, da je mej njegovim prebivalstvom 2927 moških, 3466 pa žensk, si moremo to deloma tolmačiti zaradi tega, ker je mej prebivalstvo všteti 400 vojakov, glede narodnosti oziroma občevalnega jezika pa menda ne bode predržno, temveč popolnem opravičeno, ako trdimo, da so Celjski nemškutarji vse svoje hlapce in dekle, pomagače in sotrudnike upisali za Nemce.

Maribor šteje 812 hiš in 17.628 prebivalcev. Po občevalnem jeziku 13.517 Nemcev, 2431 Slovencev, židov 37. Nerazmera mej moškim in ženskim spolom 9350: 8278 se mora tudi tu staviti na račun garnizije, broječe 1604 može.

Če vzamemo dolenjo Štajersko v pregled po okrajnih glavarstvih, pečati se nam je najprej z okrajnim glavarstvom v Celji, katero ima ogromen, vse preveč raztegnen delokrog, preveliko širjavo, kajti v to glavarstvo je združenih šest sodnijskih okrajev: Celje, Vransko, Konjice, Šmarje, Gornji grad in Laško s 124.133 prebivalci, tedaj le dobro petino Celjskega. To je kričeca nerazmera, ako se pomisli, da v vsej Štajerskej ni tako ogromnega glavarstva kakor Celje in broji glavarstvo okolice Graške, kjer je toliko tovarn in podjetij, kjer biva ljudstvo jako tesno vkupe, le 113.328 prebivalcev.

Gledé občevalnega jezika je v okrajnem glavarstvu Celjskem razmerje še dosta ugodno, kajti 120.320 Slovincem nasproti je le 3197 Nemcev, katerih glavne postojanke so Celje, Laško in Konjice. Najredkeje sejan je nemški občevalni jezik v Gornjem gradu, kjer je zapisanih 9 Nemcev, menda samih uradnikov, Šmarje s 45 in Vransko s 85 Nemci, scilicet nemškutarji.

Ne bode menda odveč, ako po vrsti navajamo glavne občine s svojim stanovništvom. Škofja vas 539 hiš, 2643 prebivalcev, okolica Celjska 545 hiš, 3185 prebivalcev (244 Nemcev), Dobrna 1725, Šent Jurij pod Rifnikom 4125 (25 Nemcev), Griže 1792, Vojnik 597, Kostrivnica pri Planini 1428, Sv. Lovrenec pri Prežinu 979, Sv. Martin v Rožnej dolini 1138, Nova cerkev 1956, Sv. Pavl pri Priboldu 2288, Sv. Peter v Savinjskej dolini 1105, Velika Pirešica 2757, Pletrovce 2132, Zalec 1082, Frankolovo 1155, Svetina 500, Dramlje 1639, Teharje 1582, Višnjavas 893 prebivalcev. Vse te v sodnijskem okraji Celjskem, ki šteje v 6990 hišah 35.365 prebivalcev. Ženski spol prevaguje v tem okraji za dve tisoči, nemški občevalni jezik pa jedino le v mestu Celji, večina vasi in sel pa je čisto slovenska.

(Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 3. januarja.

Na novega leta dan dopoldne vzprejela sta presvitli cesar in cesarica čestitke vseh na Dunaji navzočih članov cesarske hiše.

K dnevnemu redu 1. seje državnega zbora imamo še pristaviti, da se o Wurmbrandovem in Herbstovem predlogu o jezikovnem vprašanju ne bode vkupé obravnavalo temveč bode vsak predlog veljal za posebno točko. Dr. Smolka je baje iz lastne inicijative, ne da bi se bilo od kod uplivalo nanj, obljubil levici, da se hitro reši jezikovno vprašanje.

Po poročilu „Pester Lloyd“ misli rabi dr. Bloch, ki je voljen namesto Schreiberja nasvetovati v poljskem klubu, da naj Poljaki glasujejo za upeljavo nemškega državnega jezika, s pristavkom, da ta postava ne velja za Galicijo. Nadejamo se, da se mu Poljaki ne usedejo na limanice.

LISTEK.

Časnikarstvo in naši časniki.

(Dalje.)

V obče, upam, znano je, da imajo vse namestnije in deželne vlade tostran Litave svoje uradne časopise, v katerih zagovarjajo svoje delovanje. Manj znano pa je, da imajo po vseh večjih kronovinah nekaj na videz nezavisnih novin, ki od vlade dobivajo ali naravnost dopise ali pa vsaj mot d'ordre, po katerem imajo zastopati vladine namere, pot jim gladiti mej ljudstvo in odbijati napade nezavisnih listov. Da tega sitnega opravila ne delajo zastopni, pač ni treba izrečno poudarjati. Ali so mej sedaj izhajajočimi slovenskimi časopisi tudi taki divji tiči, ki radi v vladno kletko na pašo hodijo, pisatelj tega podlistka ne bode dalje raziskaval; s tem bi izvalil le nekaj strastnih ugovorov, kajti prav naravno je, da bi se dotični časopis rotit in priduševal, da ne hodi k vladi na pašo. Miseria meretrix.

Še manj znano pa je, da vse namestnije in deželne vlade tostran Litave in ministerstvu v Beči

poročajo o vseh dogodkih v dotičnih deželah. Dogodki pa mi neso samo pretepi, kot so se o svojem času vršili n. pr. na Jančjem, ampak beseda dogodki mi pomenja vse, kar koli se važnega in nevažnega godi in misli, nameruje in sklepa v javnem življenju dotične dežele. O vsem tem — in večkrat celo o zasobnih razmerah — poročajo deželne gosposke ministerstvu v Beči. Potem, mimogredé naj tu omenim, sodi lahko vsak, kako važno je za nas Slovence, kaki možje so načelniki dotičnim deželam. Naj bode ministerstvo nam po besedah še tako pravično, vendar mi ne bomo v dejanjskem življenju dosegli popolne — po ustavi slovesno nam zagotovljene ravnopravnosti, dokler bodo o nas in naših razmerah ministerstvu poročali strastni Nemci ali nemškutarji. Vse druge posledice prepuščam razumnemu čitatelju. — Le malo komu pa je znano, da ministerstvo po teh poročilih ne uravnjuje samo svojega delovanja, svojih sklepov in namer, ampak skuša z raznimi sredstvi jim pot gladiti mej prebivalstvo, ki želi in zahteva kaj drugega, kaj ministerstvu ravno nasprotnega. In mej temi sredstvi je najimenitnejše časopisje. Sedaj pride na vrsto novinarski urad v Beči. Ta navadno ne dobiva celih — obširnih poročil

pa ali važne odlomke ali pa daljše in krajše njih posnetke, po gostem pa le nekaj nastavnih besed. Po tem gradivu da načelnik novinarskega urada ordre de bataille; mameluki zgrabijo za orožje ter začno boj za vladine namere in sklepe, časih h kratu vsi, navadno pa le polagoma, četa za četo in na raznih straneh, kajti po tem potu se nasprotniki ložje pogazijo in nerazumno prebivalstvo ložje prevari. In koliko razumnikov, koliko razsodnih čitalcev pa je mej jednim milijonom prebivalcev, ki bi se ne dali prej ali poslej preslepiti! In nas Slovencev je vseh komaj jeden milijon in tri sto tisoč glav!

Par ordre de mufti pisarijo najeti mameluki v uradne in na pol uradne (oficijozne) novine, navadno pa najprej v nezavisne časopise, katerih predali so jim odprti. Prav naravno, če se je nezavisno časopisje dalo premotiti, zmagali so že najeti pisarji. Marsikateri čitatelj bode majal z glavo, a veruje naj mi, da mu resnico slikam z vsako besedo. Verba docent, exempla trahant, pravi zastavela prislovica. Čitatelj se še dobro spomina čudovite nedoslednosti (pisatelju ni čudovito, ker dobro pozna onega deus ex machina, čudovita je le občin-

V Pragi so razpisane nadomestilne volitve v mestni zbor in so že postavljeni kandidati.

Ozirajoč se na odlikovanje našega ministra vnanjih zadev grofa Kalnokyja, piše „Frankfurter Zeitung“, da nemške liberalne stranke ni ugajalo, da on ni najmanj oviral Tassfejeve sisteme. Vodje zedinjene levice bili so tega mnenja, da se mora omajati nemško-avstrijska zveza, če bodo vedno naraščali slovanski valovi. Zato so neprestano opozarjali grofa Kalnokyja na to, da bi se on ustavil politiki sporazumljenja. Minister vnanjih zadev se pa za to ni zmenil, ne ve se, ali iz osebnih simpatij do sedanje vladne sisteme, ali se pa principijelno ni hotel mešati v notranje zadeve. In levica je nehala srditi se nanj, zlasti, ko je zapazila, da najvišji krogi žele, da bi notranja politika ne motila vnanje.

Nemški liberalni listi hočejo vsekako Ogrce „naštevati“ proti nam. Že hrvatske izgrede pripisovali so uplivi politike sporazumljenja tostran Litave. Zdaj so si pa izmislili, da avstrijski fevdali, Schwarzenberg, Lobkovic, Lichtenstein in Metternich, katerih predniki so dobili za rezne zasluge dedno magnatstvo, nameravajo prositi, naj jih pokličejo v ogersko gosposko zbornico, da bodo pri glasovanju o civilnem zakonu ogerske vladni delali sitnosti. Pa ne samo to, ampak da tudi nameravajo v zvezi z ogerskimi fevdalci vreči Tiszo, in nadomestiti ga s kakim fevdalnim ministrom. Da taka poročila ne vzbujajo ravno simpatij ogerske liberalne vlade, to se ve, in temmanj, ker bi se tem gospodom ne mogla odreči udeležba pri posvetovanju in glasovanju v gosposke zbornici.

V seji 1. januarja objavila se je oficijalno v hrvatskem saboru odprava kraljevega komisarjata v krajini mej velikim odobrovanjem. Potem se je predložilo poročilo budgetnega odseka o indemitetnej predlogi.

Pri vzprejemu čestitk liberalne stranke, odgovoril je ogerski ministerski predsednik Tisza zahvaljujoč se na nagovor Banffyja, da je načrt za reforme gosposke zbornice že dovršen, a reforma more le tedaj biti uspešna, če so zagotovljeni dobri odnosi obeh zbornic. Proti antisemitizmu bode on delal že zaradi dobrega imena Ogorske, in storil, kar je v človeških močeh, delal bode za ta smoter, tudi tedaj, ko bi vlada prišla v druge roke. Ministri ne bodo ostavili ministerskega sedeža dokler imajo kaj upanja na uspeh, in bodo odstodili samo tedaj, ko se bodo prepričali, da se je položaj spremenil in da morejo na drug način služiti občnemu blagostanju.

Vnanje države.

Bolgarsko ministerstvo dalo je svojo ostavko. Pa kriza je bila hitro poravnana, na prigovarjanja kneza umaknili so vsi ministri demisijo. Morda je bil povod krizi nov tiskovni zakon, katerega je že objavil uradni list. Ta zakon dovoljuje inozemskim časopisom in knjigam slobodni ustop v Bolgarijo, če ne nasprotujejo zakonom. Kot kaznjivo zaznamuje: razžaljenje deželnega kneza in njegove hiše, motenje javnega miru, prestopke proti pravosti, razžalitev vladarjev drugih dežel, ki so z Bolgarijo v prijateljskih odnosih, kakor tudi njih zastopnikov. Tiskovne pregreške sodila bodo navadna sodišča.

Pri noveletnem vzprejemu ni nemški cesar imel nikakega obnega govora. Tudi pri vzprejemu poslanikov cesar ni nič omenil politike.

„Standard“ pravi v nekem članku o vojne odškodnini Kitaja Franciji, da bodo usiljenci osamljeni v Tonkinu. Čete kitajskega carja bodo pa povsod našle zaveznike. Francozi pa še na morskih obalah ne morejo z tako gotovostjo operirati. Simpatij drugih vlastij se pa tudi nemajo nadejati, še celo na nevtralnost se ne morejo zanašati. Kitajci se z zaupanjem ozirajo na te stvari. Občno mnenje obsoja postopanje francoske republike in

deželnem zboru; gotovo se še spominja, kako se je petorica ali šestorica branila vladnega in nemškutarskega nasilstva. Poslanec Zarnik se je zaradi tega odpovedal poslanstvu. O tem je novinarski urad porabil mnogo črnila ter je posebno hvalisal one poslance, narodno večino, ki so vrat uklonili, ki so izpozabili na prejšnje posvete in sklepe narodnega kluba, ki so izpozabili, da je doslednost prva in najiminitnejša lastnost narodnega možatega poslanca. Pred vsem pa je pri tej priliki novinarski urad hvalisal politiko ministerstva ter v nebesa povzdigoval deželno vladno, ki po smislu ministerstva, tako skrbno in goreče pospešuje porazumljenje, pomirjenje, spravo mej narodi! Pa vseh teh dopisov in člankov iz novinarskega urada nečem staviti v vzgled njegovega delovanja, temveč le oni članek v stari dunajski „Pressi“ z napisom „Zarnik und Schrey“. Plačan pisar močno, kaj toplo podaja oba — sem ter tje tudi Zarniku pove kako gorko — ter z njijim odstopom naznanja občinstvu razpad nespraviplivih skrajnih strank. Gotovo je članek pisan s kaj spretno roko, a na prvi pogled se mu vidi, kam pes taco moli. Temu še ni bilo zadosti. Dotična Pressina številka se je razposlala vsem veljavnim možem

bode najbrž vzbudilo kak protest. Dosti slabo je bilo, da se je souzzeraniteta kitajskega carja v Anamu kar ignorirala. Pa najslabše še pride, upor Kitajcev, ki je po sodbi zapada postaven in naraven, mislijo s silo udusiti. Ali pravo nasilstvo ni, če se sli kake vlast, da bi morala plačevati odškodnino ali odstopiti še nove dele svojega ozemlja, ker se je potegnila za svojega vernega vazala, in se jej ni posrečilo ono rešiti, čemur je veljal prvi napad? — Fricou prišel je v Hue. Harmand je prišel v Saigon in se s prvim parnikom vrne v Francijo.

Dopisi.

Z Notranjskega 31. decembra. [Izv. dop] (Na adresu „Edinosti“.) Hvalo Bogu, sedaj je veliki kup zvrhan, in mi čitatelji in naročniki „Edinosti“ imamo konci leta mešane občutke, kakor da bi opazovali kup rezanice, ki so ga nanesli vetrovi od vseh štirih strani sveta, da se v njem različna, naključna zelišča ujéda in v prah izpreminjajo! Tržaška „Edinost“ je bila to preteklo leto kakor srenjski pašnik, na kateri je vsak popotnik svoje lačno ključé lahko past zagnal. Usmiljenje vredni mi, ki smo to gledati morali! Prejšnji čas je sedanji prokurist „Edinosti“ mislil, da je glavni etablisement primorskih Slovencev politike jedino le tam, kamor je on v življenje potisnen: baš zatega delj hotel je nepokorno konkurencijo v Gorici uničiti, in uničeval jo je, dokler se ni upehal, — sram pa bode vsakatega izmed nas, kogar ni bilo sram, tiste čase prebirati „Edinosti“ predale! Letos pa je ta patron v sebi začutil celo centrum Slovenije! In menda za to je v „Edinosti“ dajal duška vsakej stranki: včeraj je bil dr. Zarnik bolj, danes je Šuklje; komaj je bil dr. Tavčar za Léona Gambetto proglašena, že je imel tisti prav, ki ga je „Percy-Heissporna“ imenoval; kakor v denašnji številki se opisuje „ostudnega intriganta“ iz Ljubljane, naslednja številka „Edinosti“ si ga že vzame za vzgled; danes hosana, jutri križajmo ga in narobe, in tako je šlo naprej od številke do številke. Prebavi tak „ragu“, če moreš! Uredniki „Edinosti“ so listu dvakrat na teden spisali „Politični pregled“ notranjih in vnanjih dežel, a „Narod“ ovemu člankarju „Y“ u zamerijo ti čudaki, da jedenkrat ali dvakrat na mesec priobčuje svoja razmišljanja o vnanjih zadevah, namesto! da bi se še veselili morali teh v slovenskem jeziku pisanih člankov, kakor jih je vesel vsak izobražen Slovenec. Od taci kitajskih mislij dobi človek moralčno mrzlico, bode si še tako dober narodnjak! Že iz teh, za primorske Slovence zlasti neveselih razlogov nas ni čisto nič osupnila sodba, ki jo je o „Edinosti“ zapisal učeni podlistkar v „Slovenskem Narodu“. Sodba je prava, da bi tako ne bilo! In misliti je bilo, da gospodje pri „Edinosti“ na to molče, kar bi bilo jako modro in pametno. Ne, a zagovornika so si tako dolgo iskali, da so ga dobili. Spisal jim je v zadnji „Edinosti“ tolažbo, ki pa je najbrž prekratka kaj samim. Vender pa se jej dobro pozna, iz kakšnega srca prihaja. Mož je najbrž že sam koga „s prav trinoško krvoločnostjo uničil“ in „žrtvoval svojemu domišljavemu napuhu“, da kaj takega zatipa v sedanjem podlistku „Slovenskega Naroda“, česar ne vidi nihče drugi izmed nas. Ta mož je že tudi veliko moral „pokrasti“ učenih cuoj iz naučnih slovarjev in jed-

volilem na Notranjskem. Namen je preočiten! Možje — ali ne Time? so čudili se, ko so z lepim in natančnim naslovom dobili dunajski časopis po pošti. Vsakemu prejemniku se zazdi — jaz sem pa jaz — celo na Dunaji me poznajo. List pregleda in čita — in marsikateri omahuje in nazadnje res misli: Ta Zarnik, prejšnji naš zastopnik, baje res ni prav dober poslanec!

Ali mi je treba še očitno poudarjati, po kateri poti je „Pressino“ upravništvo dobilo naslove notranjskih možakov. Vse je delo vlade in novinarskega urada. Tako se dela javno mnenje, tako se dela vladina politika, tako se jej pot gladi v najbolj odležne kraje naše slovenske Notranjske. Doslednost, čisto in neozirno narodno prepričanje je tudi najlepša lastnost narodnim slovenskim volilem. Nevednost je najdražja reč na svetu, rekel je glasoviti Anglež Adam Smith. Zato naj vsak pravi rodoljub v svojem krogu spodrija nevednost, in širi naj po vsej moči vednost in zavednost, potem nas ne bodo motili članki in dopisi iz novinarskega urada, potem nam ne bodo najetniki delali narodne, reči sem hotel nerodne, politike; narodno politiko bodo potem delali zvedeni in zavedni, nezavisni narodnjaki in njih izvoljeni poslanci. V to Bog pomoz! (Dalje prih.)

nakih vrov“, ker na urgovu se naj „održati“ pisatelju z živimi slovenskimi svetu kazati v nagoti njegove uspešnosti in poštenosti.“

Tonko in čudnega prava v mora slišati „Narod“ podlistkar samo za tega delj, ker je kriščen Edinost povečal, da Tržaška „Edinost“ nikdar neso da! pospeševati narodovo jednost, ampak so jati le nejednost mej Slovenci, mej slovenskimi pokrajinami, mej slovenskimi časopisi. Ta sodba pa zaradi tega tako skeli, ker se moža, ki jo je izrekel, išče v najboljših naših krogih! Do take sodbe pa je moralo priti, in veseli moramo biti, da jih vsaj nekaj budi, ko drugi spimo! Obramba, ki je na to došla iz Ljubljane, je le vredno zaključila celo vrsto letošnjih surovostij, — v surovostih so ziržali gospodje pri „Edinosti“ do konca leta, jedino v tem so si ostali dosledni! žal nam je te izkušnje, in da jo očitno tukaj povemo, s tem nikakor nečemo napadati „slovenskega življa v Trstu.“ To je sicer stanovitna, in pri samoljubji zdatna fraza, s katero se uredništvo „Edinosti“ izgovarja in pozornost od sebe odvrača, kadar je kdo baš zavoljo slovenskega življa k poboljšanju opomina. Slovanski živelj, in če ga je tudi samo toliko, kolikor ga premore najzadnji Slovenec, drag nam je in svet, zato naj bi vsi rodoljubi odločno stopili proti kateremu koli slovenskemu listu, ki bi si upal napadati slovenski živelj na Adrije nevarnih obalah. „Edinost“ cenimo visoko, imamo jo za važen faktor v narodnej politiki in skušamo jej po svoji moči utrditi veljavo in stanovitno delo, tudi bodemo zmiraj poudarjali, da je Trstu slovenskega lista potreba. Tudi možem, ki delajo v „Edinosti“ ali kje drugje za probujo in povzdigo primorskih Slovencev, nihče ne krati pravih zaslug in primerne slave. Ali če bi se imele človeške slabosti le od sile kazati v „Edinosti“ ali kjer si bode — tedaj kamen na vrat in boljše je, da se potopi na dnu morja! Kolikor je imelo dosedaj časopisov slovenskih — in bili so menda že vsi — opraviti z „Edinostjo“, nobeden ni napadal „Edinosti“ kot narodnega glasila, nego graja je bila obrnena proti krivim nazorom in strastem sotrudnikom in dopisnikom njenih. Da so pa ti gospodje grozno občutljivi in glubi za vsako pogovarjanje, četudi to prihaja od vsega slovenskega naroda: baš to je nesreča za Slovence sploh, za primorske posebej! Zato nas malo gane, ako užaljeni rodoljube v Trstu, kadar jih kedo zasledi na napačnih potih in pri nepravem ravnanju, kažejo na svoj naroden plašč, s katerim naj bi slabe lastnosti ostale prikrte, da bi jih nihče ne motil, ko si korenin iščejo še nadalje. Boljši nič, ko da bi ne imeli biti narod vrlih mož! Zato tudi odslej, upamo, ne bode narodna graja in satira nikjer počivala, kjer je bode potreba, četudi ne bo našla lepega mesta. Clara pacta, boni amici!

Iz seje mestnega zbora Ljubljanskega.

V javnej seji 31. dec. p. l. bilo je 26 odbor-nikov navzočnih.

Mestni odbornik g. dr. Derč, stavi sledečo interpelacijo do gospoda župana:

Splošno je znano in govori se o tem v vseh vrstah ljubljanskega prebivalstva, da se že več ko mesec dni uvaža v mesto nenavadno veliko taci predmetov; od katerih se mora plačevati užitnina, posebno pa vina, vinskega mošta in špirta. Ker ni misliti, da bi se bil konsum ravno tega meseca tako nenavadno povečal, in ker dosedanje izkušnje uče, da se v navadnih razmerah meseca decembra ni nikdar toliko uvažalo, kakor letos, ni mogoče nič druzega, nego misliti si, da zakupništvo užitninskega davka, g. Bärnfeld & Comp., dovoljuje uvažati razne predmete za nižnjo tarifo. V resnici vse mesto govori, da dovoljuje uvažati vino za pristojbino, katere se sicer plačuje od vinskega mošta.

Tako ravnanje seveda zapeljuje stranke k uvažanju; godi se pa to vsekako na škodo mesta, katero po novem letu prevzame užitninski zakup, kajti vsled tega odpade mu velik del dohodkov v prvih mesecih ali še celo v celem letu 1884.

Okoliščina tedaj, da utegne mestna občina ljubljanska trpeti zdatno škodo, daje mi povod, da stavim do g. župana sledeča vprašanja:

1. Je li vse to gospodu županu znano, in če mu je znano,
2. kaj je v tej zadevi ukrenil in
3. kaj se bode storilo, da se nadomestijo užitninskemu zakupu dohodki, ki mu na ta način od-padejo?

Gospod župan Grasselli odgovarja, da mu je vse to znano in da se je v imenu direktorija užitniškega zakupa obrnil do visoke c. kr. finančne direkcije, katero je opozoril na to, da najemnik g. Bärnfeld od začetka novembra t. l. dachu podvržene stvari v čudno velikej množini v mesto upeljavi pušča, po čemer bode mestnemu zakupu užitnine odšlo jako mnogo dohodkov.

Upeljavajo se razni predmeti tem načinom, da se strankam toliko in toliko pristojbine odpušča.

V prvej vrsti godi se to pri uvaževanju vina, katero se še zdaj obdačuje kot vinski mošt, akoravno meseca decembra ni več vinskega mošta. Na ta način uvozilo se je v mestni pomeirij do 1500 hektolitrov vina, pa tudi špirta, premoga in riža v velikanskej množini z znižanimi dačnimi cenami. **Tako je upeljal samo red usmiljenih sester dva in trideset vagonov premoga!!!** (Lepo prijateljice mesta, te usmiljene sestre! Op. por.)

Tako ravnanje je zakupniku po pogodbi strogo prepovedano in mestni magistrat je na poziv direktorija izdal posebno okrožnico do občinstva, v kateri je že pred nekaj časom isto opozarjal, da tako ravnanje ni dovoljeno.

Da se poizve množina protipogodbno uvaževane robe, kakor tudi dotične stranke katere so uvaževale tem načinom, v obče, da se o tej zadevi vrše natančnejše poizvedbe, bilo bi v interesu mestne občine, da bi se visoko c. kr. finančno vodstvo odločilo, kavcijo najemništva Bärnfeld & Comp. začasno pridržati, zahtevati od zakupa vse meseca novembra in decembra pri mitnicah kakor tudi v pisarni porabljenih boletne zapisnike, predao je iste mogoče uničiti ali vsaj pravilne izpiske iz istih, potem pa odrediti, da se pobiralec užitnine in vse stranke pred posebno komisijo zaslišijo.

Ni dvomiti, da se stranke vsaj v velikej večini ne bodo branile odkriti kaznjivo ravnanje. Po tacih izpovedbah bode mogoče mestu zahtevati dotično odškodnino.

Na to je vis. c. kr. finančna direkcija odgovorila, da v tej zadevi potrebnega poprej storiti ne more, dokler se jej ne naznanijo imena taistih, kateri so tako blago uvažali, da pa je dobila dotična finančna oblast povelje, v tej zadevi potrebne pripomočke poizvedeti in dobiti imenovane izpiske.

Koncem seje spominja se gospod župan Grasselli veselih dogodkov pretečenega leta, posebno navzočnosti Nj. Veličanstva presvitlega cesarja v Ljubljani in v Kranjskej, in želi vsemu ljubljanskemu stanovništvu in gospodom mestnim odbornikom veselje novo leto, izjavljajoč, naj ta čestitka velja občno in mejusobno in naj se tedaj opušča dopolnjevanje posebnih voščil. (Dobro!)

Potem se seja sklene.

Domače stvari.

— (Dnevni red mestnega odbora seji), katera bode v petek 4. dan januarja 1884. leta ob 6. uri zvečer v mestni dvorani: I. Naznana prvosodstva. II. Finančnega odseka poročilo o proračunu za 1884. leto. III. Šolskega odseka poročilo: a) o podelitvi Fran-Josipove ustanove letnih 50 gld.; b) o odloku c. kr. deželnega šolskega sveta glede reguliranja učiteljskih plač. IV. Samostalni predlog g. odbornika Murnika glede obrtnih učilnic.

— („Kres“.) Prva številka „Kresova“ za leto 1884. donaša nam sledečo vsebino: 1. Kmetški triumvirat. Historičen roman. Spisal Anton Koder. 2. Oltar. Pesen od A. Funteka. 3. Vinski duh. Pesen od —1—. 4. Žrtva ljubosumnosti. Novela. Spisal dr. Stojan. 5. Narodno blago s Štajerskega. Zapisal Jos. Freuensfeld. 6. Narodne pripovedke. Priobčuje Mat. Valjavec. 7. Nekaj o naših socijalnih in ekonomijskih zadevah od dr. Ahasvera. 8. Urban Jarnik. V spomin njegove stoletnice. Spisal J. Scheinigg. 9. Firduzi od K. Glaserja. 10. Juri Vega. Ocena od prof. dr. Andreja Vrečka v Brnu. 11. Alois Perger. Spisal Dav. Trstenjak. 12. V spomin M. Hermana † 15. decembra 1883. Pesen od —k. 13. Drobnoti. — „Kres“ izbaja v mesečnih skopcih 3—4 pole obsežnih ter velja na leto 4 gld.

— („Vrtec“, časopis s podobami za slovensko mladino) prinesel je za mesec januar dokaj lepega, zabavno-poučnega berila našej dobri mladini, katera, kakor se nam od mnogih strani pripoveduje, komaj čaka, da dobi „Vrtec“ v roke. Prvo letošnje število za mesec januar se odlikuje s sledečo vsebino: 1. Na novega leta dan (povest); 3. Tudi ta

nekaj obeta (s sliko); 4. Luna in zvezde (basen); 5. Pobiljšani dražljivec (iz ruskega); 6. Sveti Severin (s podobo); 7. Metlika (zgodovinski sestavek); 8. Bodi previden (povest); 9. Repate zvezde ali kometi (s podobo); 10. Razne stvari: Drobnotine, iskricice, kratkočasnice, številčne in zabavne naloge, skakalnice itd. Ta številka ima tudi prilogo, v kateri uredništvo razpisuje 2 cekina za dve najboljši povesti v obsegu vsake po pol tiskane pole. „Vrtec“ izbaja že štirinajsto leto ter se odlikuje ne samo po vsebini, marveč tudi s posebno lepimi podobami. Zatorej priporočamo ta jedini list, ki ga ima naša učeča se mladina, v prav obilo naročevanje. Kdor se ne more sam naročiti nanj, naj ga vsaj komu družemu priporoči v naročbo. „Vrtec“ stoji za vse leto 2 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr.

— (Nemška temeljitost.) Nemškega ilustriranega časopisa „Ueber Land und Meer“ najnovejša št. 13, prinaša pod naslovom: „Aus dem Lande der Slowenen, Reiseskitzen von Karl Braun — Wiesbaden“. V tem članku opisujejo se Slovenci na Koroškem in Gorenjskem. Mej celo kopo bedastoč zbrali smo te-le dve: „Oben findest du kaum einen Halm, unten aber die tipigsten Mais- und Getreidefelder, mit welchen Weinberge abwechseln. Dort siehst du auf dem üppigen Schwemmboden die Dresch- und Mähmaschine arbeiten, und dicht daneben heimst der Slowene die magere Ernte des Abhanges ein mittelst der Sichel. Denn er (der Slowene) bedient sich niemals der Sense, auch da wo die Beschaffenheit des Terrains es erlaubte. Wo Deutsche und Slowenen durcheinander wohnen, erkennst du während der Erntezeit den Deutschen an der Sense und den Slowenen an der Sichel. Dies drückt sich auch schon aus in den Monatsnamen der Slowenen. Den Juli nennt er „kleinen Sichelmonat“, den August „den grossen“. Na drugem kraju članka spet čitamo: „Es war der Triglaf, den die Slowenen Terglou nennen und für den spezifisch slowenischen Berg halten.“ In tako gre naprej cum gratia in infinitum. In poleg takega članka stoji „Nachdruck verboten!“ Žal bog da Slovenci še zmirom take nemške časnike v preobitej meri naročajo in s tem podpirajo.

— (Naš domači umetelnik, slikar Janez Wolf.) prišel je slikati podobo sv. Barbare za slovenski altar cerkve v Trbovljah, kjer je že dovršil lepe freske za jednega stranskih altarev, za drugega jih pa napravi prihodnjo spomlad. Mej poletjem izvršil je Wolf kaj krasne podobe za stranske altare v farnej cerkvi na Raki, o katerih se veščak v „Zgodnjej Danici“ kaj pohvalno izraža.

— (Božičnica katoliškega društva rokodelskih pomočnikov) na novega leta zvečer v društvenih prostorih v knežjem dvoru je bila izredno številno obiskana, kajti obe društveni sobi, bili sti natlačeno polne. Navzočnih je bilo posebno mnogo gg. duhovnikov in gg. meščanskih častnih članov, mnogo tudi gg. mojstrov. Predstojnik društva duhovnik g. Gnjezdca je v kaj srčnem govoru voščil novo leto pomočnikom, mojstrom in gostom, ter izrazil upanje, da se rokodelsko društvo k božičnici prihodnjo leto zbere že v lastnej hiši, katera se prčne najbrže spomladi zidati in za katero mu je pred kratkim podaril meščan 50 gld. Petje društvenega zbora pod vodstvom g. pevovodje Kržiča vršilo se je prav dobro, posebno je dopala popotnica „Kolo“ in zbor „Domovina“. Prav zadovoljile so tudi deklamacije, kajti govorniki izgovarjali so pravilno in s prvim občutkom. Izvrstno pa se je igrala vesela igra „Pravda“ in nam je v prvej vrsti pohvaliti g. Petriča (Orehar), g. Milavca (dr. Plahuter) in g. Pogačnika (Lešnikar). Tudi g. Vrhovec (jetničar), je svojo nalogo dobro izvršil. Po igri sledila je tombola, katera je imela krasne debitke. Gosp. Gnjezdca za ta večer, kakor sploh za vodstvo društva, gre pač zaslužno priznanje.

— (Glavni odbor za obdelovanje barja) ima v ponedeljek 7. januarja sejo v pisarni Kranjske kmetijske družbe. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnje seje; 2. poročilo prvomestnikovo; 3. račun za l. 1884; 4. proračun za l. 1884; 5. končna obravnava o izplačevanju gosp. inženirja pl. Podhagsky-ja in 6. posamični nasveti udov.

— (V Bohinji) je sedaj, kakor poročajo „Novice“ devet sirarskih zadrug: Bohinjska Bistrica, Ravne, Nemški rovt, Nomen, B. tinje, Saviča, Polje, Stara Fužina in Črnica. Te zadruge imele so leta 1881. 400 članov, ki so vkupe oddali 527.183 ki-

logramov mleka, iz katerega se je dobilo 43.592 kilogramov sira, 23.754 kilogramov skutov, 350.025 litrov pa siratke. Sir spečal se je za 20.796 gld. 35 kr. in ahoravno se je za inventar izdalo 2604 gld. 81 kr., je vendar vsak liter mleka povprek vrzel 5.51 solda.

— (Bralno društvo) v Borovnici imelo je včeraj svoj občni zbor ter so se volili v odbor sledeči gospodje: Ivan Majaron, predsednikom; Fr. Papler, podpredsednikom; J. Kržič, tajnikom; Jos. Košir, blagajnikom; Jos. Gabriel in Iv. Borštnik, odbornika.

— (Iz Cerknice) se nam piše: Novo izvoljeni odbor tukajšnje „Narodne Čitalnice“ sestavljen je tako: g. Fran Prudič, predsednik; g. Matevž Završnik, podpredsednik; gosp. Franjo Šerko; blagajnik; g. Karol Dornulj, tajnik; g. Franjo Zagorjan, knjižničar; gg. Josip Milavec, Josip Žirovnik, Alojzj Pogačnik, Franjo Premri odbornikoma.

Razne vesti.

* (V Orenburgu) so 18 pr. m. obhajali tristoletnico ruskega tiska in petdesetletnico Puškinovega bivanja v tem mestu. — Puškin je prišel v Orenburg 12. julija 1833. leta in ustanovil se je v nekeje gostilnici. Bivši tedanji generalni gubernator grof Vasilij Aleksejevič Perovski pokazal mu je pismo, dobljeno iz Petrograda povodom prihoda pesnikovega v Orenburg. V tem pismu je stalo, da je Puškin poslan v Orenburg, da nadzoruje administracijo grofa Vasilija Aleksejeviča Perovskega. Prečitavši to pismo začel se je glasno smejati. Smešno se mu je zdelo, da mu pripisujejo tako oblast, da sme nadzorovati tako osebo, kakor je grof Perovski ki je imel inbianco-poblastila z najvišjim podpisom v rokah. Puškin sporočil je ta dogodek Gogolju, kateri ga je porabil za snov svojega igrokaza „Revizor“.

* (Pesnik postal je lord.) Angleška kraljica imenovala je pesnika Tennysona lordom, in to samo zaradi literarnih zaslug. To je prvi slučaj v Angliji, da je komu za literarne zasluge podeljeno lordstvo, kajti Macaulay, Lytton in Houghton, ki so tudi bili slavni pisatelji, postali so lordi le zaradi državnih in diplomatskih zaslug.

* (Dolgo življenje zdravnikov.) Medicinski časopis „Lancet“ preobčil je zapisnik v prošlem letu umrlih angleških zdravnikov. Pet in trideset izmed njih, ki so bili najslavnejši, doseglo je sledečo starost: dva 95, dva 94, dva 92, dva 91, dva 89, dva 88, dva 87, dva 86, dva 85, trije 84, štiri 83, eden 82 in štiri 80 let.

* (Kavkaski petrolej) je v Varšavi, kakor poroča „Novoje Vremja“ popolnem spodrinil ameriškega. Vendar se je zdaj precej podražil. Sprva je veljal 35 kopejek, zdaj pa velja že 48, ameriški se pa ne dobi izpod 70 k.

* (Kropačekova puška v Tonkingu.) Na zahtevanje admiral Courbete poslal je vojni minister 4000 Kropačekovih pušk v Saigon. Do sedaj so imeli to izvrstno orožje samo mornarski strelec, v bodoče pa bodo s to puško, ki je že pri naskoku na Sontay izvrstno služila, oboroženi vsi vojaki, kar jih je v Tonkingu. Tako se rabi orožje, ki doma ni našla zaslužene ocenitve, v daljnem Tonkingu.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Zagreb 2. januarja. Budgetni odsek je sklenil, deželnemu zboru predlagati da se po predlogu vladinem vzprejme zakon o preskrbljevanji žandarjev.

Dunaj 2. januarja. Glavni dobite kreditnih srečk zadela je serija 1549 št. 6. i komunalnih srečk serija 3968 štev. 76. srečk avstrijskega rudečega križa serija 1 št. 24.

Peterburg 3. januarja. „Journal de S. Peterbourg“ zanikava poročilo Standardovo, da je Rusija Kitaju svetovala, naj svoje vojake iz Bacninha pokliče nazaj.

Madrid 3. januarja. Vojni minister predložil je zborni načrt zakona, da se vojakom od prostaka do polkovnika poviša plača. Časniki zatrjujejo, da bode adrešni načrt opozicije dobil večino.

Forento (glavno mesto v Kanadi) 3. januarja. Ne daleč od Forenta trčila sta ose in tovorni vlak. 27 oseb je ubitih, blizu ranjenih.

Denašnji številki „Slovenskega Naroda“ priloženo je vabilo na naročbo časopisa „Politik“ na katero svoje častite čitatelje posebno opozorjamo, ker je „Politik“ naše gore list in izredno očiščeni in najboljše uređovani avton listov. Pr poročamo jo tedaj prav živo kakor mičnikom, tako tudi čitalnicam in bralnim

